

[Bruksansvisningar] - 4

P. J. Ekman

Vardagstryck Affärstryck
1800-tal 8:o

National Library
of Sweden

BESKRIFNING

öfver

P. J. Ekmans Patenterade

Kölna för torkning af Spanmål och Malt.

Ostridigt är det af stor vigt för en producent att kunna leverera sin vara i det skick att den betingar det högsta gällande pris. Detta hafva jordbrukare icke allid kunnat åstadkomma, till följd af bristande anordningar. Vid missgynnande bergningsväder, såsom under senaste året, kan jordbrukaren icke erhålla sin spanmål så torr, att den kan omedelbarligen färmalas eller exporteras. Följden häraf är, att han icke kan afsätta den under en gynnsam exporttid och händer merändels under sådana förhållanden, att höstetid måste importeras en myckenhet spanmål för den dagliga förbrukningen, hvilket drager kapital ur landet. Hafre som skall exporteras måste först torkas, hvilket verkställles af uppköpare och exportörer. Alla dessa förhållanden förorsaka en prisnedsättning för producenten i många fall till så betydliga belopp, att förlusten under ett år kunde vara tillfyllest att därför göra anordningar, som för all framtid skulle skydda för de af ofvan anförda orsaker uppkommande förluster. Det är en känd sak att höstsäd icke är tjenlig till utsäde, om den icke är fullkomligt torr. Man köper därför importerad spanmål, torkar i solen, i ugnar eller i vanlig bastu någon mindre kvantitet till utsäde i det fall att man icke lyckas kunna hålla grobar spanmål från föregående år. Beklagligen händer allt för ofta, att man sår mindre väl torrt utsäde, hvilket inverkar menligt på kommande årets skörd. Det har förekommit flere

1878.

perioder, då ogynnsamma bergnings-förhållanden framkallat tanken på att bygga rior för torkning af otröskad säd och har för öfver 20 år sedan flere sådana blifvit byggda bland andra äfven efter en af mig då uppgjord konstruktion, hvilka ännu med loford begagnas, men denna anordning för sädens torkning blir jmförelsevis dyr i anläggning och arbetskostnad, och skulle i alla fall endast kunna användas för en mindre del af skörden.

Det inträffar beklagligen icke sällan ett så ogynnsamt bergningsväder att säden icke kan på det allmännast brukliga sättet vid bergningen skyddas på åkern, till dess den blifvit så torr att den kan aftröskas. Under sådana förhållanden blifver en kölna till ringa gagn. Man kan icke heller uti en ria der säden torkas otröskad införa den för våt. För afhjelpande af sistnämnde olägenhet uppsatte jag redan år 1856 nyskuren säd i stackar och skylar på ett sätt, att, oakadt hela hösten ihållande regnväder då stackarne stodo ute på marken till frosttiden i medlet af november månad, kornen vid inbergningen voro fullt oskadade och halmen inuti stacken fullkomligt ljus och ren. Detta sätt är sedermera af mig och många andra begagnadt och har befunnits fullt tillfredsställande. Om säden är skuren först efter fullmognad så behöfver den stå endast en helt kort tid på anförde sätt uppsatt för att kunna aftröskas; har man då tillgång till kölna så kan bergningen bedrifvas ganska fort och regelbundet samt med full säkerhet äfven under ogynnsamma väderleksförhållanden. Torkningskostnaden inberäknadt arbete och ränta å anläggningsskapitalet uppgår till omkring 25 öre per tunna.

Det system för värmeapparater, enligt hvilket jag konstruerat kakelugnar, kaloriferer m. m., har befunnits lämpligt att använda äfven för värmeapparater till kölnor för torkning af tröskad spannmål samt malt och blifva dessa inrättningar i förhållande till den nytta de medföra, för hvar och en jord-

brukare särdeles billiga och icke eldfarliga. Dylika kölnor kunna naturligtvis konstrueras af olika storlekar. Den som bifogade ritning föreställer har en torkplåt-yta af 64 [U] och kan på den samma torkas i medeltal 20 å 25 tunnor pr dygn, naturligtvis beroende på olika sorts spanmål och den fuktighet som spanmålen före torkningen innehar.

Byggnaden kan visserligen vara af sten, men hellre af trä såsom varande mindre värmeledande, men böra ytterväggarna göras väl täta och brädklädas. Fullständigast vore att uppföra byggnaden af dubbelspåntad 3-tums plank beklädd ut- och invändigt med tjärad förhydningspapp och spåntade och falsade bräder.

Å bifogade ritning utmärker A rum för eldare, B eldstad, B' uppåtgående eldrör, C ett sammanhängande rum, hvaruti värmen fördelas och nedjunker till D, inloppet till skorstenen, uppgår genom den af tegel uppmurade skorstenen D' samt fortsätter genom plåtröret E till fria luften. F kanalen hvarigenom frisk luft inkommer till kanalerna G, uppstiger och uppvärms genom rören H, utbreder sig under torkplåten K, genomtränger det derpå utbredda sädeslagret och bortgår genom imtrumman L vid öppningarne M. N trappa till plattformen O, genom hvars öppning P man upphissar spanmålen medelst en deröfver fästad talja Q. R en gång af spjälor, på hvilken man kan gå vid sädens införande och omskyffling för att ej skada torkplåten. Man kör in under plattformen O, då den otorkade säden hissas upp genom öppningen P och kan man på fordonet emottaga den torkade säden som aftappas genom trumman S, öfver hvilken vid plåten lägges en lucka af jernplåt. Trumman S kan nedfällas som de prickade linierna utvisa, för att icke hindra vid genomkörningen. U sotventiler.

Rören H kunna visserligen bestå af eldfast lera af den sorten som brukas för vattenafledningar i gator, men vida

bättre är att hafva rör af gjutjern. Öfver hvardera röret sättes en liten hatt för att hindra damm att nedfalla deri.

Det plan hvarå säden upplägges för torkning består af en grof och en fin för detta ändamål särskildt väfd duk af jerntråd, hvilande på fina jernbalkar.

Derigenom att värmen som uppstiger genom eldröret B' och utbreder sig i toppen af rummet C samt nedsjuncker genom hela sektionsarean af sagde rum, får den en jemförelsevis sakta gång och hinner derigenom afsätta sig i ytorna å rören samt den omgifvande murmanteln, hvarigenom brännmaterialet till nära fullkomlighet tillgodogöres.

Eldstadsluckan göres lika med vanliga kakelugnsluckor med draggluggar af $1\frac{3}{4}$ verktums diameter, och hålles under eldningen luckorne stängda men draggluggarne öppna.

Medelst träluckorna framför öppningarne F kan tilloppet af frisk luft regleras; afgången regleras genom spjellen T. Då öppningarne F och imtrumman L stå i ett viss förhållande till hvarandra uppstår genom kölnan ett mycket hastigt luftombyte, hvarigenom torkningen sker jemförelsevis fort.

Som man af förestående beskrifning finner kommer ingen rök i beröring med spanmålen, hvilket torde inses vara af stor fördel.

Stockholm i Maj 1878.

P. J. Ekman.

STOCKHOLM 1878.

TRYCKT HOS SAM. RUMSTEDT.